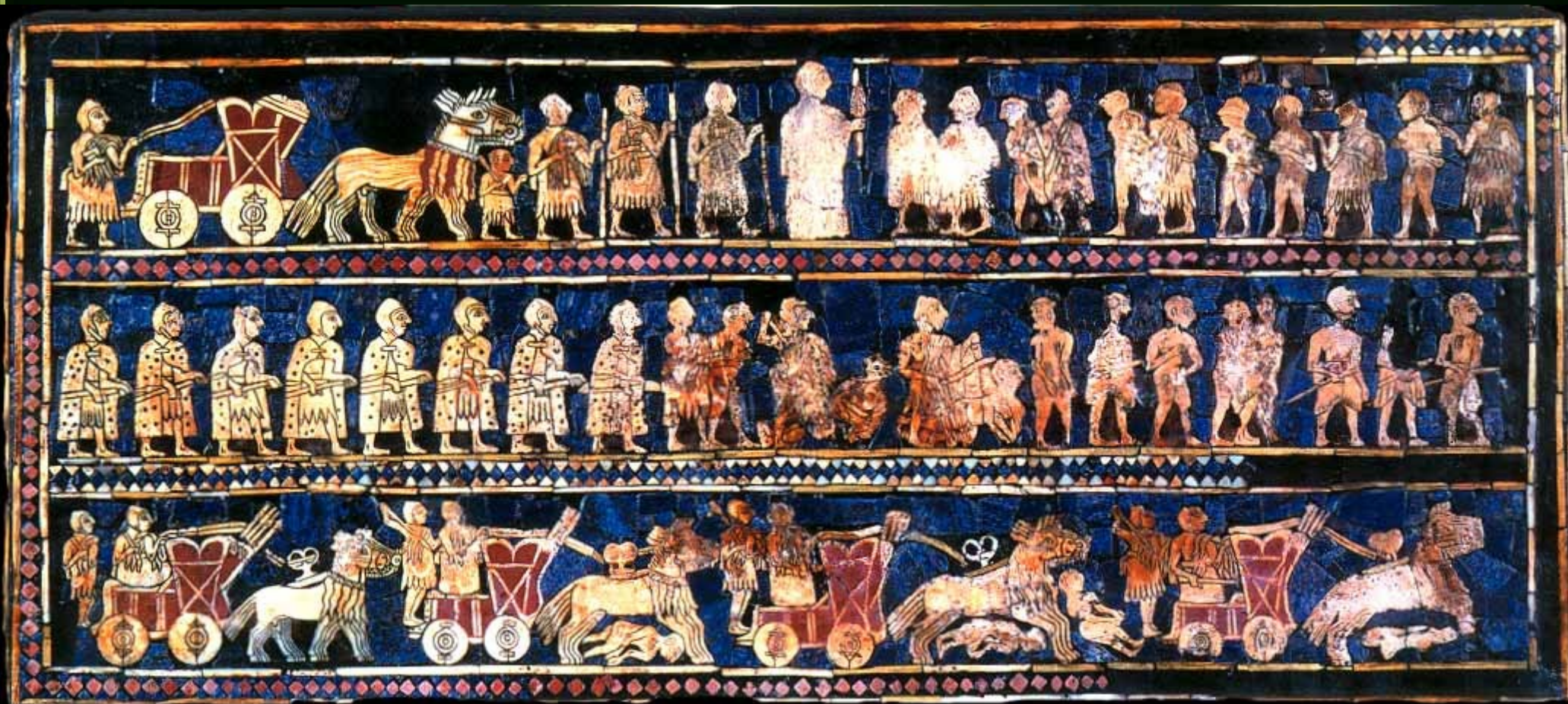

VOJSKO A VOJENSTVÍ

PRAMENY

* **válečnictví** - běžná součást života - mnoho pramenů
⇒ jednoznačné prameny až v době pozdně urucké - vznik měst a písma

* **písemné prameny**

⇒ královské nápisy, eposy (např. Epos o Tukultī-Ninurtovi), nářky nad zkázou měst a chrámů (např. Prokletí Akkadu), korespondence, administrativní texty (seznamy osob, smlouvy), zákoníky

* **hmotné prameny**

⇒ části **zbraní** a **výstroje** (často z pohřebních výbav - okrasné)

⇒ pozůstatky **staveb** - hradby, pevnosti či zbrojnice - novoasyrské **ekal māšarti** - např. **Kalchu**

⇒ památky s válečnými **scénami** - pečetní válečky, stély, nástěnné reliéfy

PŘÍČINY KONFLIKTŮ

- * **politické** či **strategické** - největší role, v RD často mezi městskými státy
 - ⇒ tažení do sousedních oblastí (Írán, Syropalestina, Anatolie) - nebezpeční kočovníci
- * **ekonomické** - vedle politických hlavní pohnutkou - souvislost s přírodními podmínkami
 - ⇒ později **čistě ekonomické motivy nehrály** prvořadou úlohu
- * **ideologické** - problém interpretace, panovníci jsou vykonavatelé božích příkazů – božstva k válečné výpravě dávají pokyn
 - ⇒ **nešlo o rozšíření kultu** božstva - při konfliktu **uvnitř Mezopotámie** chrámy zpravidla zachovány, **mimo mezopotamský okruh** chrámy ničeny a vylupovány - snaha o oslabení božstva, nikomu nebyl kult vnucován

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

pozdně urucká kultura (3500-3200 př. n. l.)

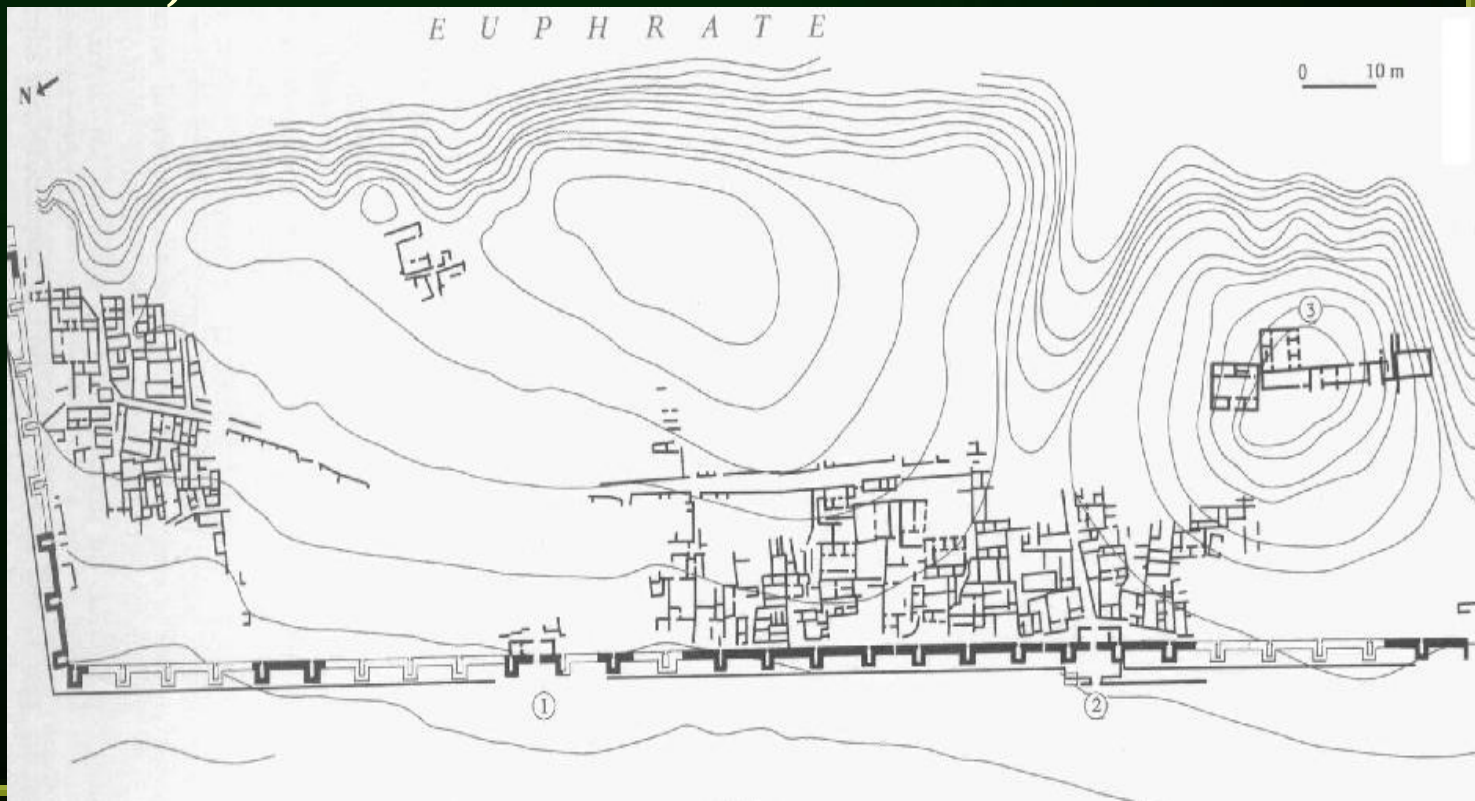
- * první **jednoznačné doklady** o vojenských konfliktech a druzích vojsk
- * vysoký stupeň strategického i taktického myšlení
- * **opevněné lokality** - uvnitř oblasti kultury, celá oblast alespoň částečně obklopena neosídleným pásem „**země nikoho**“ - osamělé **pevnosti**
- * předpoklad existence velitelského sboru i mužstva
 - ⇒ náznaky existence profesionálních válečníků - sekeromlaty odznakové povahy
- * **zbraně** - krátká kopí či oštěpy, dýky o různé délce, bojové sekery a kyje či palice, luky a šípy, praky
- * **vojsko** - asi pěší jednotky, snad i první ženijní sbory (provádění obléhacích operací)

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

pozdně urucká kultura (3500-3200 př. n. l.)

* **opevnění** - hradební zed' o různé síle, vedlejší prvky opevnění - parkánová zed' a příkop, ochrana bran - dodatečné opevňovací prvky (předbraní, zúžení), vysunuté věže či bašty

* **hradby** a věže doloženy již dříve (Jericho), ale první skutečné opevnění až v období pozdní urucké kultury (např. Habūba Kabīra)

Habūba Kabīra

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

raně dynastické období (kol. 3000-2334 př. n. l.)

- * neustálý stav **drobné války**

 - ⇒ spíše epizodické, cílené expedice a výpady

- * znalost obléhacích operací, budování opevnění - hradba Uruku (trad. Gilgameš), vývoj ženijního vojska

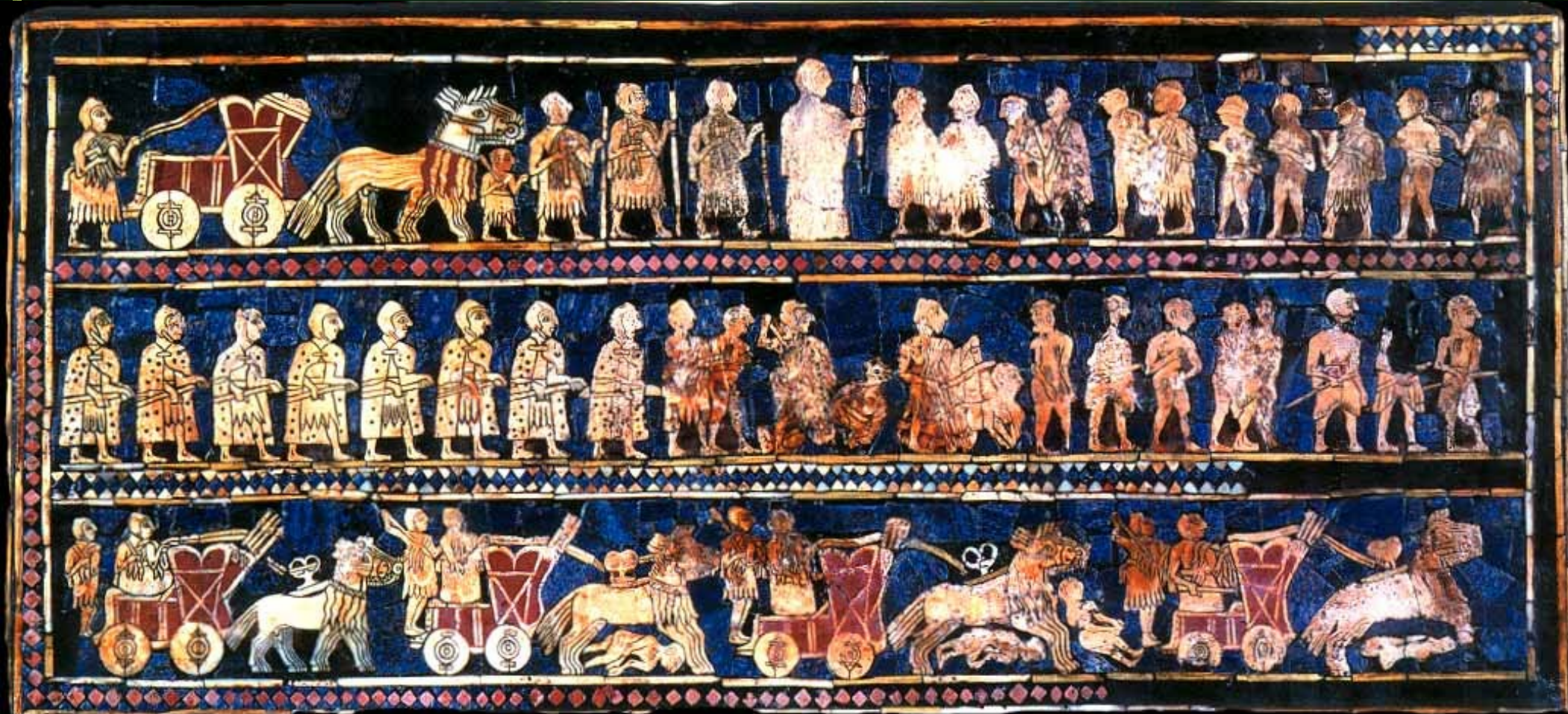
- * **bojová vozba** - nový prvek - pevná osa, 4 plná kola, tažná zvířata - snad muly, osli nebo podobná zvířata

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

raně dynastické období (kol. 3000-2334 př. n. l.)

* **bojová vozba** - nový prvek - pevná osa, 4 plná kola, tažná zvířata - snad muly, osli nebo podobná zvířata

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

raně dynastické období (kol. 3000-2334 př. n. l.)

* „standarta z Uru“ – *mírová strana*

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

raně dynastické období (kol. 3000-2334 př. n. l.)

* **vojenské hodnosti** - nejvyšší důstojníci, v čele vojska většinou městský vládce

⇒ **Meskalamdu** (kol. 2600 př. n. l.) - **urský „královský hřbitov“**, Eannatum

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

raně dynastické období (kol. 3000-2334 př. n. l.)

* **vojenské hodnosti** - nejvyšší důstojníci, nižší důstojníci a poddůstojníci - nemáme podrobné zprávy

* **vojsko** – snad už zárodky hlavních složek – **těžká pěchota, lehká pěchota, vozba, ženisté**

* **zbroj a zbraně** - **přilby** a nějaká forma **ochranné zbroje, štíty** (Eannatum - Supí stéla)

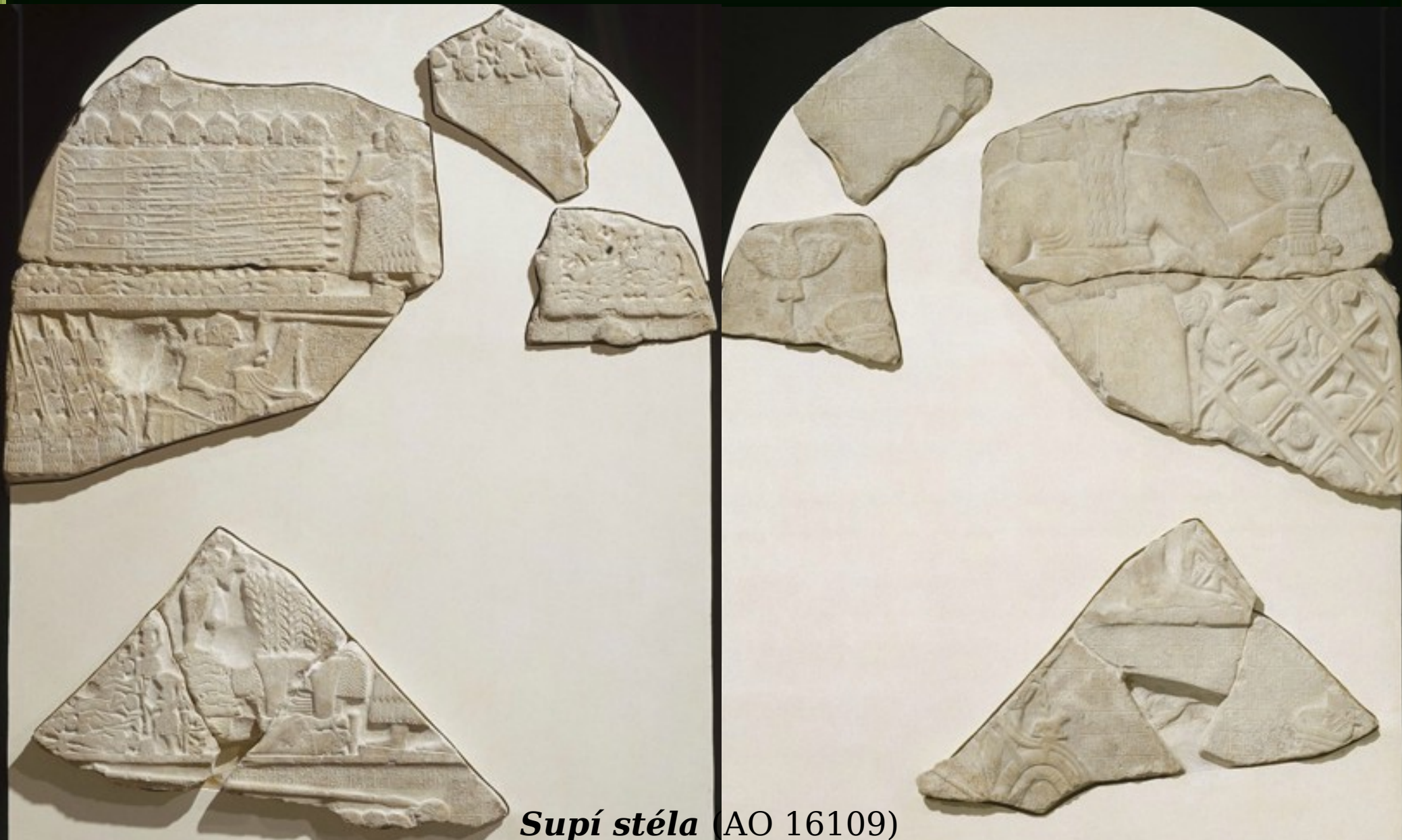
⇒ naverbovaní bojovníci, některé skupiny obyvatelstva se spec. povoláním

Supí stéla (AO 16109)

Supí stéla (AO 16109)

Supí stéla (AO 16109)

Supi stéla (AO 16109)

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

staroakkadské období (2334-2154 př. n. l.)

* došlo zřejmě k první **profesionalizaci** a k systemizaci **rozdělení** na jednotlivé „zbraně“

⇒ těžká pěchota, lehká pěchota, bojová vozba a ženisté

* **Man-ištūšu - námořní výsadek** v Anšanu a Maganu u Perského zálivu

* **výzbroj** - reflexní kompozitní luk (Narām-Sînova stéla)

* vojsko pochodovalo pod **bojovými zástavami** (snad symboly božstev)

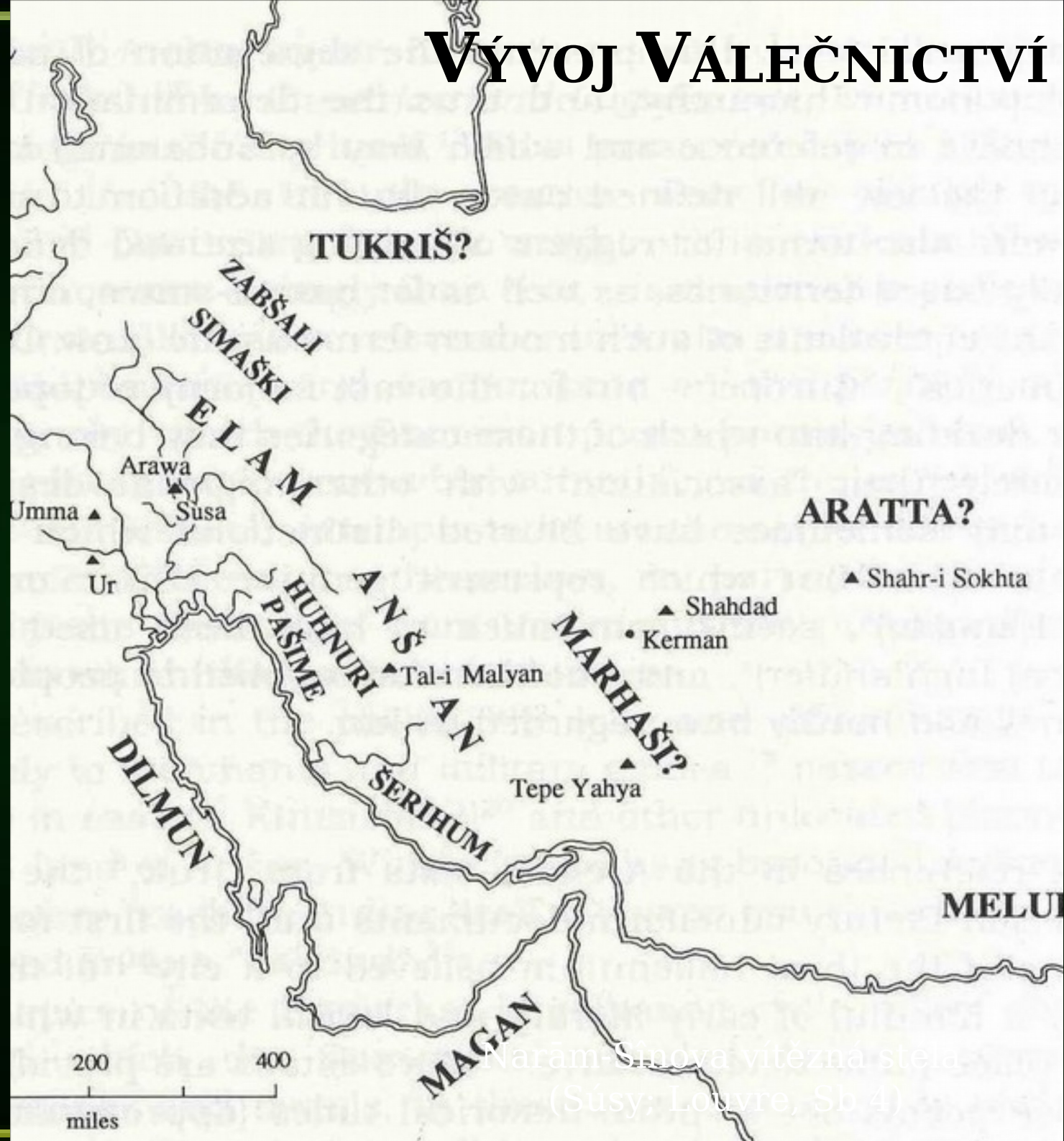

Narām-Sînova vítězná stéla
(Súsy; Louvre, Sb 4)

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

**staroakkadské
období** (2334
2154 př. n. l.)

*** Man-ištūšu -
námořní
výsadek v
Anšanu a
Maganu u
Perského zálivu**

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

Narām-Sînova vítězná stéla
(Súsy; Louvre, Sb 4)

fragment ze Sargonovy vítězné stély ze
Sús

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

III. dynastie z Uru (2112-2004 př. n. l.)

- * málo zpráv
- * budování **pevnostních soustav**
 - ⇒ **Šu-Sîn - murīk Tidnim** - akk. „zadržuje [nomády jménem] Tidnum“ - pohraniční opevnění

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

2. tis. př. n. l.

* mnoho pramenů z období **19.-17. stol. př. n. l.**

* **přípravy** ještě před válkou – zajištění dostatku hmotných prostředků a získání kvalitních informací

⇒ výzvědné informační služby

⇒ branná povinnost - úřední nařízení, soupisy

⇒ podvratná propaganda

⇒ až pak oficiální vyhlášení války

* **povaha a druhy vojsk** - velitelem panovník, velitelský sbor, mužstvo z povolaných branců, příslušníci dalších skupin obyvatelstva (kočovníci)

⇒ za službu pozemky

* **výzbroj** - vrhací kyj, dlouhý dvojsečný meč, masové použití některých střelných zbraní, snad i použití ochranné zbroje z organických látek

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

2. tis. př. n. l.

* hlavní inovaci **střední fáze** 2. tis. př. n. l. - **oddíly těžké jízdy a bojové vozby - koně**

- ⇒ **přilby a zbroj** - především šupinová
- ⇒ **urychlení** bojových akcí
- ⇒ **loukoťová kola** vozů
- ⇒ **dvoukolé** vozy tažené **koňmi**
- ⇒ **specializovaní** válečníci (kavaleristé a vozatajové) a chovatelé koní - privilegovaná skupina obyvatelstva

* **technika obléhání**

- ⇒ těžké **obléhací stroje** (Chammurapi), vršení **obléhacích ramp**, v opevnění tzv. **glacis**

* první **námořní bitvy**

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

новоасырské období (1. pol. 1. tis. př. n. l.)

- * již v 2. tis. př. n. l. všechny **běžné druhy ozbrojených sil** - těžká a lehká pěchota, jízda, bojová vozba a ženisté
- * **skladba** - v čele panovník, velitelský sbor, odvedení domobranci
- * částečná **profesionalizace** - soustavný výcvik
 - ⇒ **jízda** - specialisté z Manneje a Urartu
 - ⇒ **vozatajové** - instruktoři z Núbie a Samaří
 - ⇒ snad i příslušníci **ženijních jednotek**
- * výborná **organizace zásobování**
- * v průběhu tažení **opevněné polní tábory**
- * úspěchy spíše **kvalitou velení**, vyspělostí taktického manévrování a souhrou jednotlivých druhů zbraní
- * zbraně ze **železa**

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

**новоасырské
období** (1. pol. 1.
tis. př. n. l.)

*** dobyvatelé měst
a mistři ženijní
techniky**

⇒ zákopníci pro
hloubení podkopů
hradeb, obléhací
věže, krytá
beranidla, nájezdové
rampy

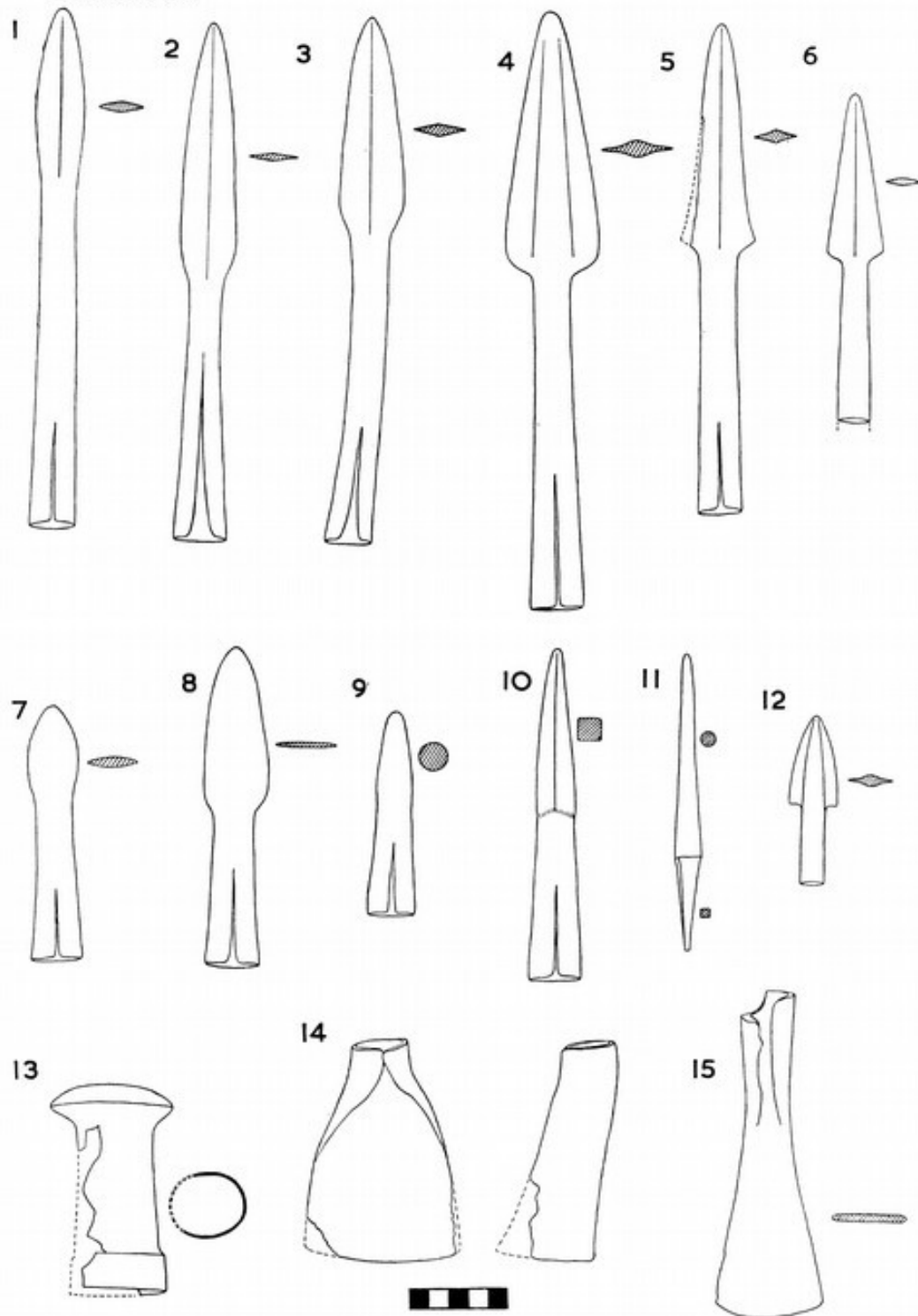

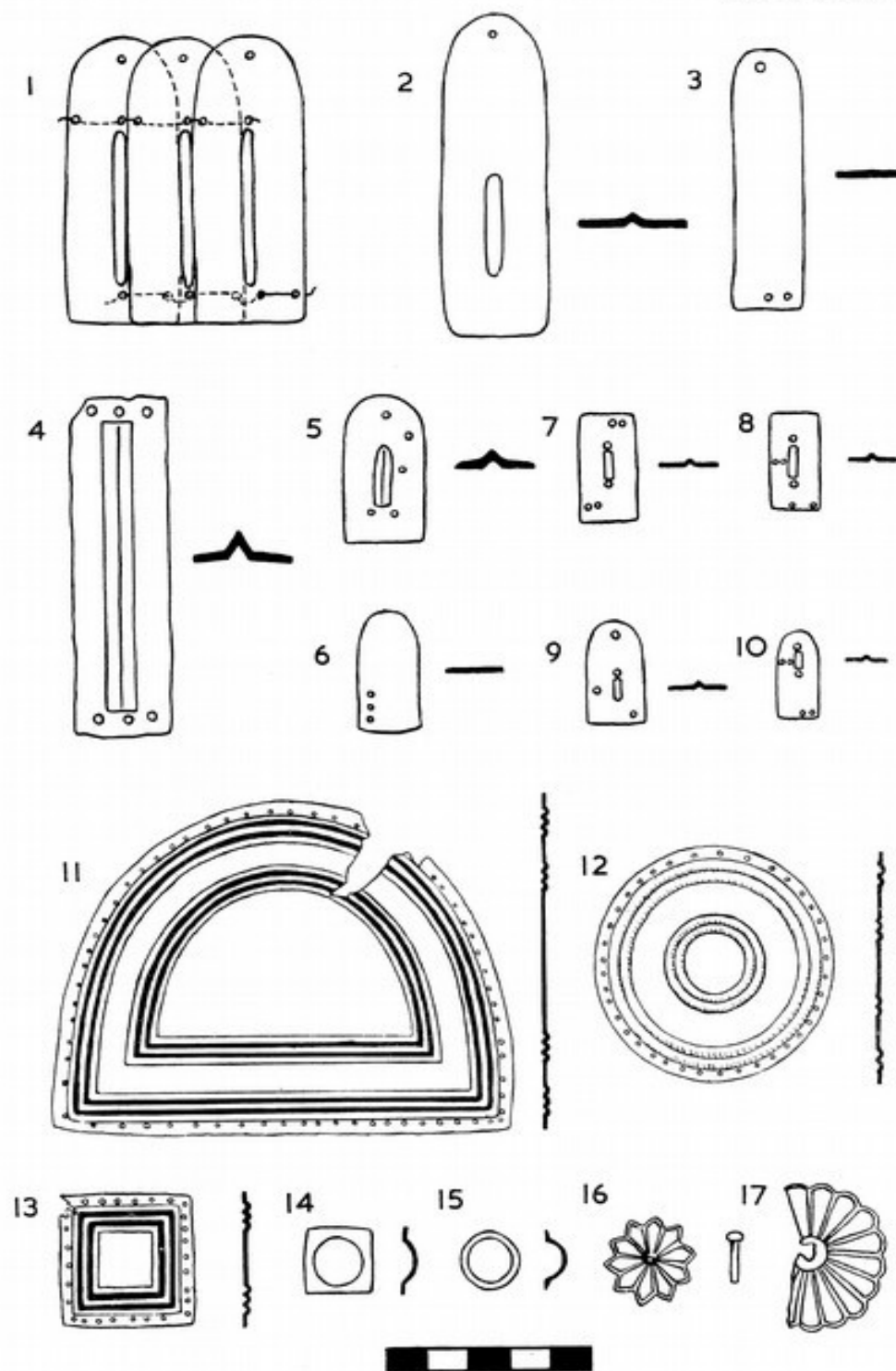

BM 134705

Spearheads, hoes and other metal objects from the Assyrian and Hellenistic levels at Nimrud.

A collection of Assyrian armour and decorative metal plaques from Fort Shalmaneser.

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

новоасырскé období (1.
pol. 1. tis. př. n. l.)

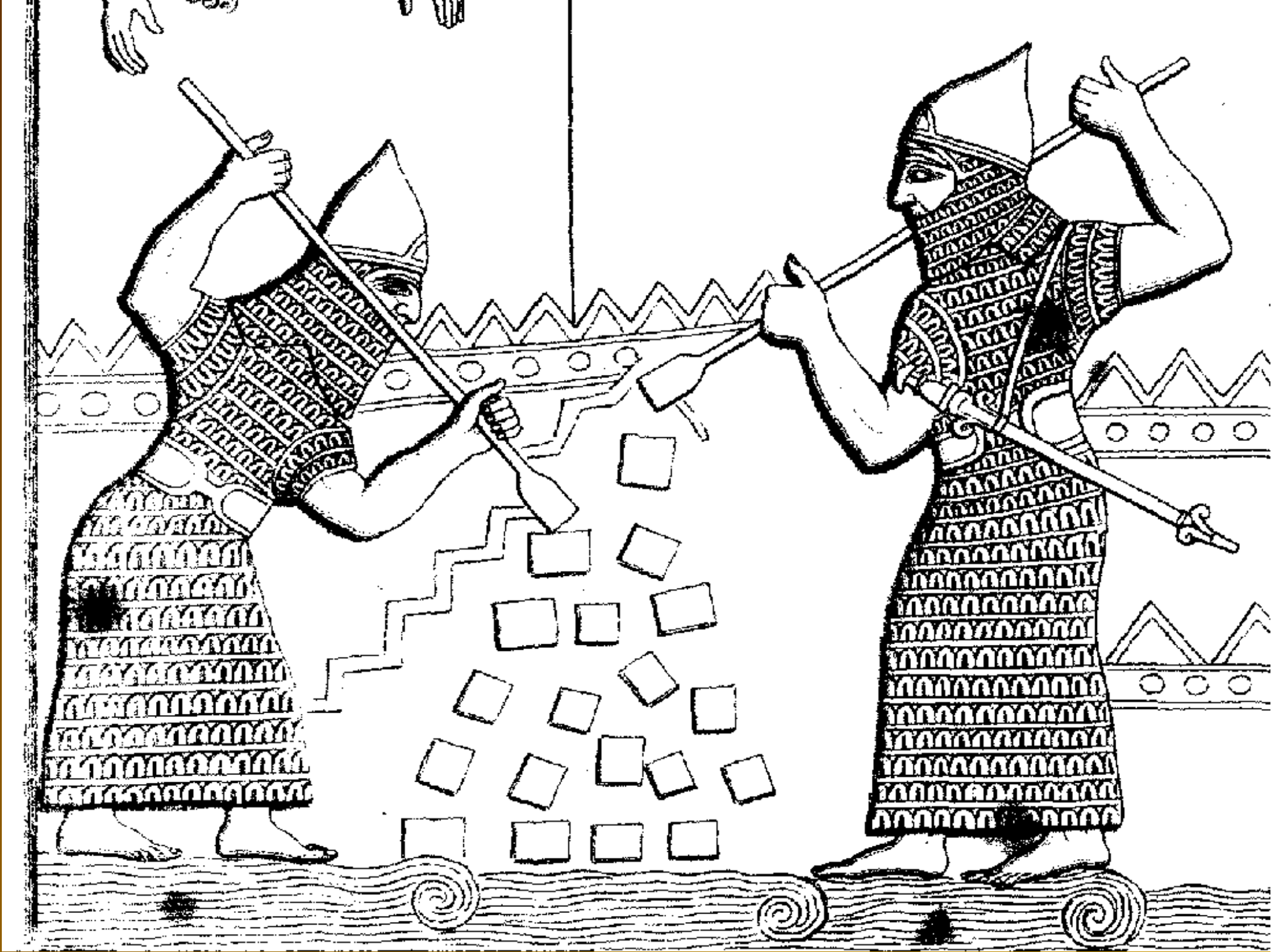

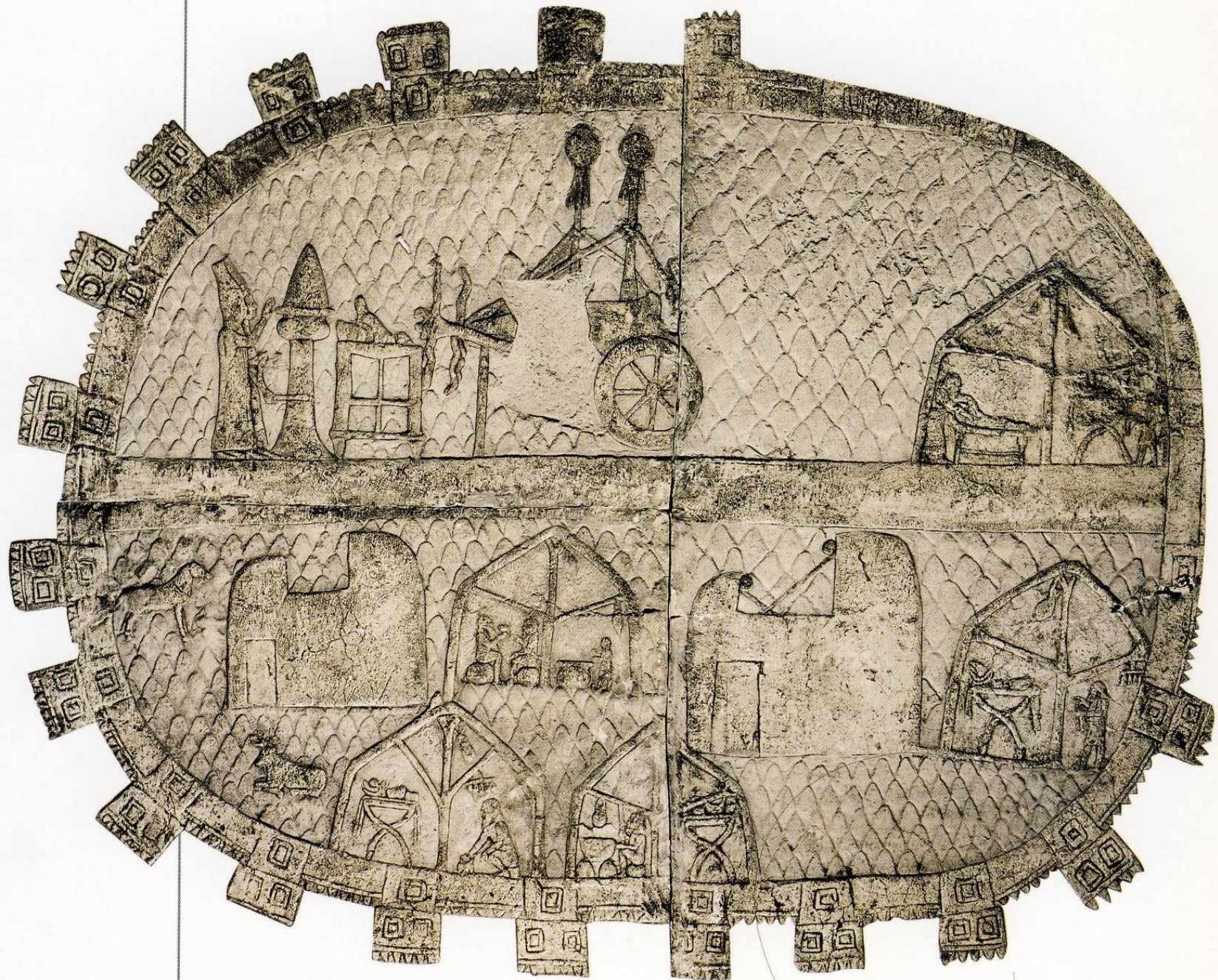

VÝVOJ VÁLEČNICTVÍ

novobabylónské období

- * podobně asi bojové jednotky novobabylónské říše

Achaimenovci

- * velký počet vojáků
- * rozmanitost zbraní i užívaných taktik - organizována na etnickém základě
- * platba žoldu mincemi

Alexandr Veliký

- * těžká pěchota
- * katapulty

KONEC